

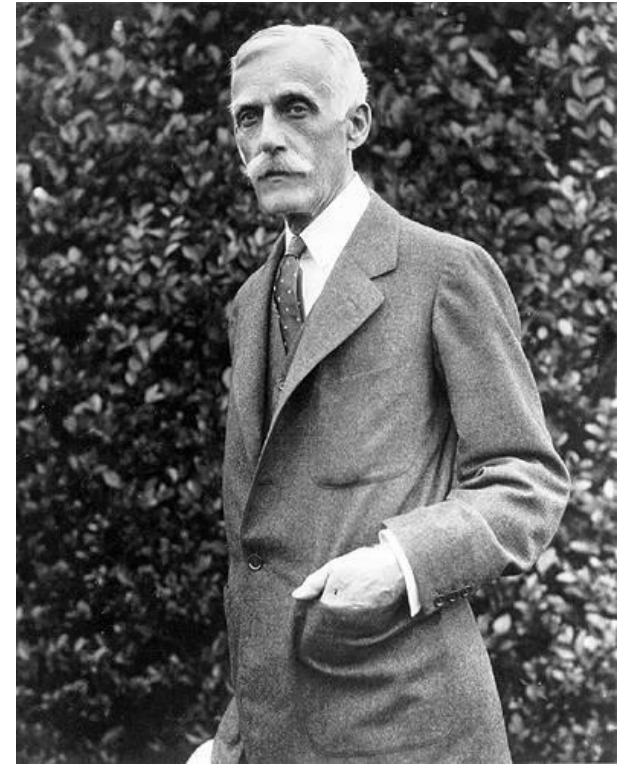
Wykład:

***Przestępstwa podatkowe
a stan finansów publicznych***

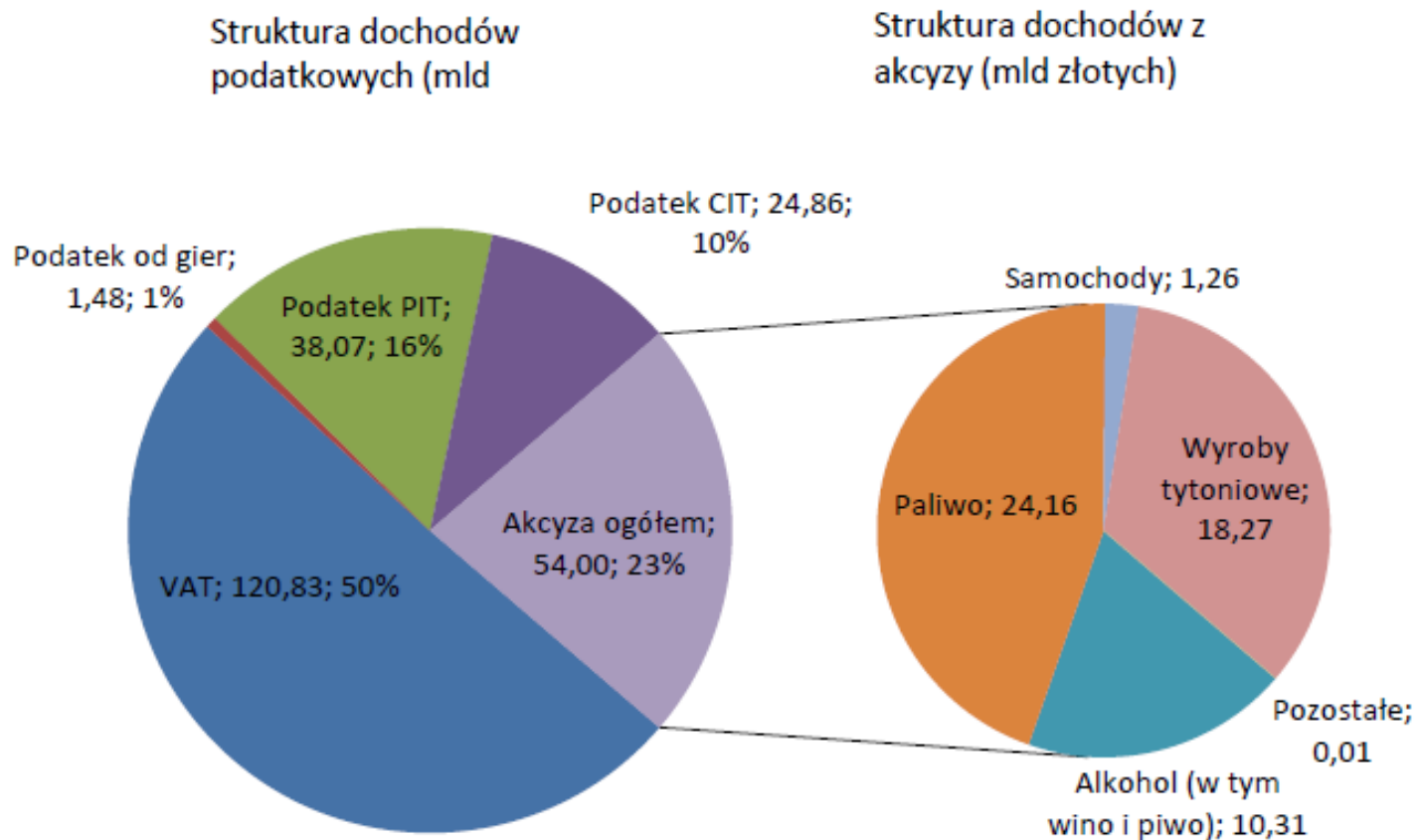
Andrew Mellon o podatkach

“Historia opodatkowania pokazuje, iż **podatki nadmierne nie są płacone**. Wysokie stawki w sposób nieunikniony wywierają presję na podatnika, zmuszając go do wycofania kapitału z produkcyjnych zastosowań i zainwestowania go w zwolnione z podatków papiery wartościowe lub znalezienia innych, zgodnych z prawem metod unikania realizacji podlegającego opodatkowaniu dochodu. W rezultacie źródła dochodu do opodatkowania wysychają”.

Andrew Mellon – sekretarz skarbu w rządzie W. Hardinga

Udział akcyzy w dochodach podatkowych, 2011

W 2018 r. wpływy z tytułu akcyzy wyniosły **72,1 mld PLN**, co stanowiło **19% dochodów budżetowych**.

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w 2016 i 2017 r.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.	Ustawa budżetowa 2017 r.	Wykonanie 2017 r.
	tys. zł		
1	2	3	4
Podatek akcyzowy	65.749.274	69.000.000	68.261.286
Wyroby energetyczne	31.010.892	33.084.420	33.104.737
Paliwa silnikowe	29.374.937	31.401.645	31.407.943
Gaz do napędu silników spalinowych	1.022.660	1.074.208	1.059.306
Oleje smarowe	195.828	191.381	207.286
Paliwa opalowe (z wyłączeniem węgla)	219.093	200.000	215.270
Wyroby węglowe	58.444	72.977	68.472
Wyroby gazowe (z wyl. gazu do napędu silników spalinowych)	139.930	144.209	146.460
Energia elektryczna	2.357.693	2.202.360	2.162.830
Wyroby tytoniowe	18.484.506	19.319.933	18.782.641
Wyroby alkoholowe	11.600.701	12.080.502	11.659.897
Alkohol etylowy	7.635.298	7.997.446	7.823.945
Piwo	3.608.080	3.718.658	3.453.208
Wino, napoje fermentowane i wyroby pośrednie	357.323	364.398	382.744
Samochody osobowe	2.298.518	2.312.572	2.548.638
Susz tytoniowy	68	213	2.537
Pozostałe wyroby	-3.104	-	7

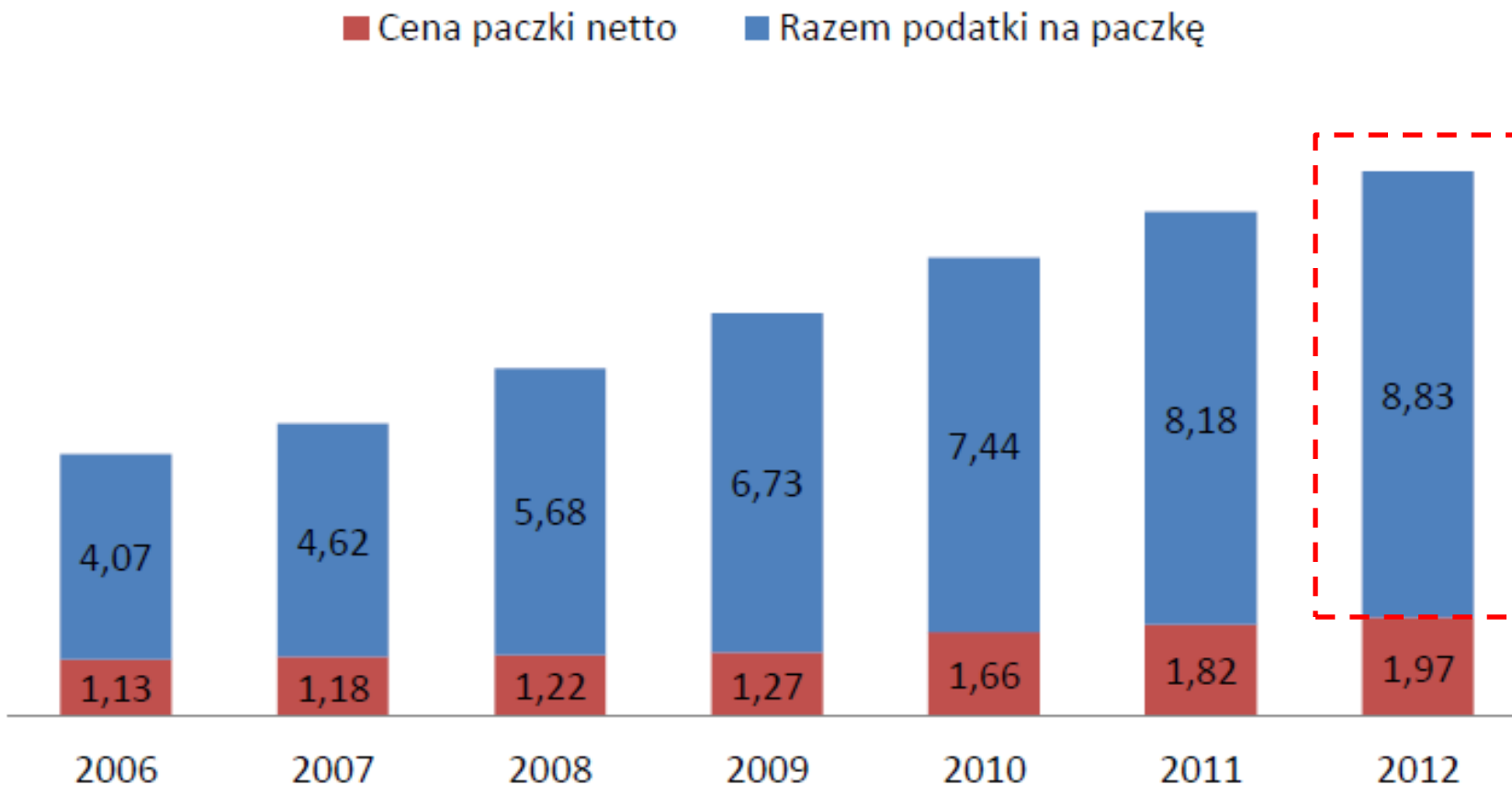
Wybrane stawki podatku akcyzowego (od 1.01.2019)

lp	wyrób	jednostka	stawka (w zł)
1	węgiel i koks	Gj	1,28
2	benzyny silnikowe	1000 l	1540,00
3	benzyny lotnicze	1000 l	1822,00
4	paliwa typu benzyn do silników odrzutowych	1000 l	1822,00
5	nafta	1000 l	1822,00
6	paliwa do silników odrzutowych	1000 l	1446,00
7	oleje napędowe	1000 l	1171,00
8	biokomponenty stanowiące samoistne paliwa	1000 l	1171,00
9	oleje napędowe przeznaczone na cele opałowe	1000 l	232,00
10	oleje opałowe lekkie	1000 l	232,00
11	oleje opałowe ciężkie	1000 kg	64,00
12	oleje smarowe	1000 l	1180,00
13	paliwa gazowe przeznaczone do napędu silników spalinowych - skroplone	1000 kg	670,00

Wybrane stawki podatku akcyzowego (od 1.01.2019) cd.

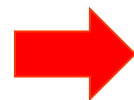
lp	wyrób	jednostka	stawka (w zł)
22	alkohol etylowy	hl 100% vol.	5704,00
23	piwo	hl °Plato	7,79
24	wino	hl	158,00
25	napoje fermentowane	hl	158,00
26	cydr i perry o mocy $\leq 5\%$ obj.	hl	97,00
27	wyroby pośrednie	hl	318,00
28	papierosy	1000 szt + maks. ceny detal.	206,76+31,41%
29	tytoń do palenia	kg + maks. ceny detal.	141,29+31,41%
30	cygara i cygaretki	kg	393,00
31	samochody osobowe o pojemności silnika $> 2000 \text{ cm}^3$	podstawa opodatkowania	18,6%
32	samochody osobowe pozostałe	podstawa opodatkowania	3,1%
33	susz tytoniowy	kg	229,32

Struktura ceny paczki papierosów (w zł)

Stopień obłożenia papierosów podatkami

	Przykład papierosów tańszych	Przykład papierosów ze średniej półki	Przykład papierosów drogich
Cena zł / paczkę 20 sztuk	13.30	14.50	15.50
Razem akcyza zł / paczkę	8.31	8.69	9.00
VAT zł / paczkę	2.49	2.71	2.90
Razem podatki zł / paczkę	10.80	11.40	11.90
udział akcyzy w cenie	62%	57%	54%
udział podatków w cenie	81%	79%	77%

Do ceny 13,60 zł za paczkę (20 sztuk papierosów) akcyza jest stała i wynosi 8,41 zł / paczkę. Wynika to z faktu że do tej ceny działa minimalna stawka akcyzy policzona poprzez zastosowanie stawek: kwotowej i procentowej do ceny 679,87 zł / 1000 sztuk (jest to średnia ważona cena detaliczna z okresu styczeń – październik 2016). Jeśli jednak cena jest wyższa to dodatkowo do budżetu, w formie akcyzy, trafia 31,41% każdej nadwyżki ponad 13,60 zł.

Wolumen i wartość rynku papierosów

Polski rynek papierosów	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ilość sprzedanych papierosów (mld sztuk)	72,4	69,9	63,1	61,1	57,3	55,6
Cena paczki	5,2	5,8	6,9	8,0	9,1	10,0
Spadek sprzedaży do roku poprzedniego	- 2,03%	- 3,45%	- 9,73%	- 3,17%	- 6,22%	- 2,97%

Pozycja	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ilość sprzedanych papierosów (mld sztuk)	72,4	69,9	63,1	61,1	57,3	55,6
Wartość całkowita rynku	18,82	20,27	21,77	24,44	26,07	27,80
Wartość obciążeń podatkowych	14,64	17,12	17,37	20,46	22,15	23,35
Wartość nominalna rynku netto (mld złotych)	4,19	3,15	4,40	3,98	3,92	4,45
Zmiana nominalnej wartości rynku netto	-	- 24,72%	39,62%	-9,49%	-1,52%	13,57%

Wielkość legalnego rynku papierosów w Polsce i wpływy budżetowe z akcyzy

Rok	Legalna sprzedaż papierosów (mld sztuk)	Zmiana % (rok do roku)	Wpływy budżetowe z akcyzy tytoniowej (mld zł)	Zmiana % (rok do roku)
2010	57,3		17,4	
2011	55,6	-3,1%	18,3	+4,7%
2012	52,2	-6,1%	18,6	+1,7%
2013	46,6	-10,6%	18,2	-2,0%
2014	41,9	-9,9%	17,8	-2,2%
2015	41,0	-2,2%	17,8	-0,1%
2016	41,3	+ 0,6%	18,5*	+3,9

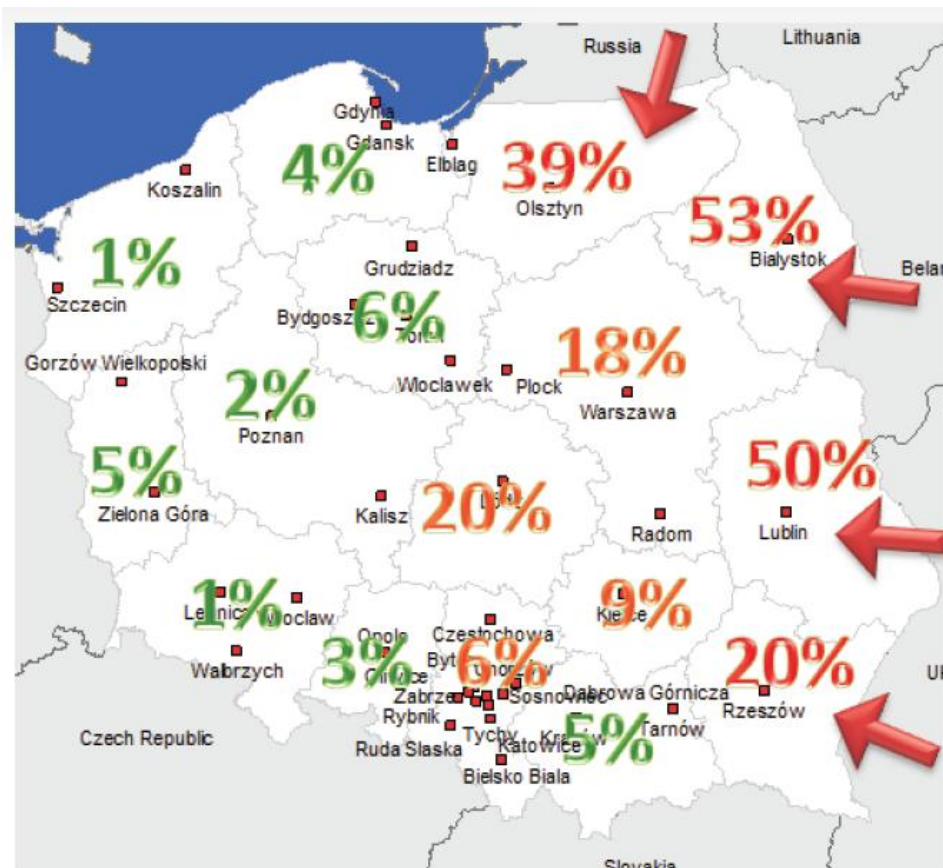
W sumie **22-24%** wszystkich wyrobów tytoniowych konsumowanych w Polsce jest nielegalna. Jest to łącznie 12-13 mld sztuk papierosów gotowych oraz wykonanych samodzielnie z tytoniu. Szacowane, roczne straty budżetowe wynikające z istnienia szarej strefy wyrobów tytoniowych wynoszą **6-7 miliardów złotych** (akcyza i VAT).

Średnia cena paczki 20 papierosów w 2013 r. (w euro)

Cena paczki tanich papierosów na Białorusi 0,2 euro.

Skala szarej strefy w branży tytoniowej (udział w spożyciu w %)

Zgodnie z danymi Służby Celnej, w ostatnich latach liczba wykrytych nielegalnych (bez polskich znaków akcyzy) papierosów waha się od ok. 500 mln sztuk (w 2005 r.) do ok. 800 mln (w 2008 r.). W 2010 r. Służba Celną wykryła 563 mln sztuk, a łącznie organy ścigania ok. 744 mln. Wartości te stanowią tylko **8% wielkości podaży papierosów w szarej strefie.**

Przyczyny występowania szarej strefy w branży tytoniowej

Znaczne **obciążenia podatkowe**, a także **różnice w obciążeniach podatkowych i wynikających z nich cenach** dla ostatecznego konsumenta pomiędzy Polską a jej wschodnimi sąsiadami, są głównym czynnikiem rozwoju nielegalnego rynku.

Kary za nielegalną produkcję papierosów

Polska: 2009 rok, nielegalna fabryka papierosów w Kuźnicy Piaskowej; wyroki: **od kilku miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu do 3,5 roku pozbawienia wolności**, 100 tys. zł grzywny i obowiązek częściowego naprawienia szkody (w kwocie 100 tys. zł).

Polska: 2009 rok; nielegalna fabryka w Koźuchowie i Dobięgniewie; wyroki: **od 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata do 2 lat pozbawienia wolności w zawieszeniu na 5 lat**, grzywny w kwotach po 50 tys. zł, obowiązek częściowego naprawienia szkody (w kwotach po 8 tys. zł).

Czechy: 2009 rok; nielegalna fabryka w czeskiej miejscowości Cheb; wyroki: **po 7,5 roku pozbawienia wolności**, około 80 tys. euro grzywny.

Czechy: 2009 rok; nielegalna fabryka w czeskiej miejscowości Chvalovice; **po 6 lat pozbawienia wolności**.

Przyczyny występowania szarej strefy na rynku wyrobów spirytusowych

Wyroby spirytusowe, cechują się wysokim (do 70%) udziałem podatków w cenie detalicznej wyrobu.

Akcyza w Polsce wynosi 4960 zł za hektolitr, zaś wśród krajów sąsiadujących wyższe stawki mają m.in. Litwa (5257 zł) i Niemcy (5355 zł). Nieco niższa akcyza jest w Czechach i na Słowacji.

Na Białorusi i Ukrainie jest ona 2-3 razy niższa niż w Polsce i wynosi odpowiednio 1602 zł i 1428 zł za hektolitr. Powoduje to szczególnie wysoką opłacalność przemytu wyrobów spirytusowych z tych krajów.

Źródło: Pracodawcy RP, 2011, *Szara strefa w sektorze wyrobów akcyzowych*.

W 2017 r. akcyza na alkohol etylowy wynosiła 5.704,00 zł/1 hl [MF].

Skala szarej strefy na rynku alkoholu

W latach 2002-2005 wielkość szarej strefy szacowano na **20% do 45%** całkowitej sprzedaży.

W 2008 r. jej wielkość szacowana była na **5-7%**. Zgodnie z danymi z 2009 r. co najmniej 10,5 mln litrów 100-proc. alkoholu zostało uzyskane przez przestępców **ze spirytusu skażonego**.

Okolo 1 mln litrów 100-proc. alkoholu pochodziło z przemytu, a ok. 1,5 mln litrów 100-proc. alkoholu **wyprodukowano w systemie gospodarskim**.

W 2010 r. skalę alkoholowej szarej strefy można było oszacować na **9-10%** całego rynku mocnych alkoholi, czyli okolo 12,7 – 13,7 mln litrów alkoholu .

Nielegalny rynek mocnych alkoholi

Nielegalny rynek mocnych alkoholi kształtuje się na poziomie **24 mln litrów 100% alkoholu**.

Ilość alkoholu skażonego, który trafia do konsumentów jako alkohol konsumpcyjny to **18 mln litrów 100% alkoholu rocznie**, przemyt alkoholu to co najmniej 3 mln litrów, bimbrownictwo odpowiada za przynajmniej 3 mln litrów nielegalnego spirytusu wprowadzonego na rynek.

Minimalnie czarny rynek mocnych alkoholi to 14 mln, a maksymalnie 33 mln litrów 100% alkoholu

Alkohole z nieznanego źródła mogą zawierać silnie trujący metanol oraz glikol (popularny skażalnik), inne skażalniki oraz związki powstałe w wyniku ich strącania. **Każdego roku umiera ponad 100 osób** z tytułu zatrucia metanolem i glikolem, a liczba ta odnosi się jedynie do osób hospitalizowanych.

Nielegalny obrót wyrobami alkoholowymi

Podrobione wyroby alkoholowe zwykle są wytwarzane na bazie alkoholu etylowego skażonego, przeznaczonego do wytwarzania produktów nieprzeznaczonych do konsumpcji przez ludzi (typu: **rozpuszczalniki, rozcieńczalniki, podpałki do grilla, płyny do spryskiwaczy szyb, płyny przeciwoblodzeniowe** itp.), po uprzednim jego odkażeniu chemicznym, niezgodnie ze sposobem produkcji i warunkami technologicznymi dla napojów spirytusowych.

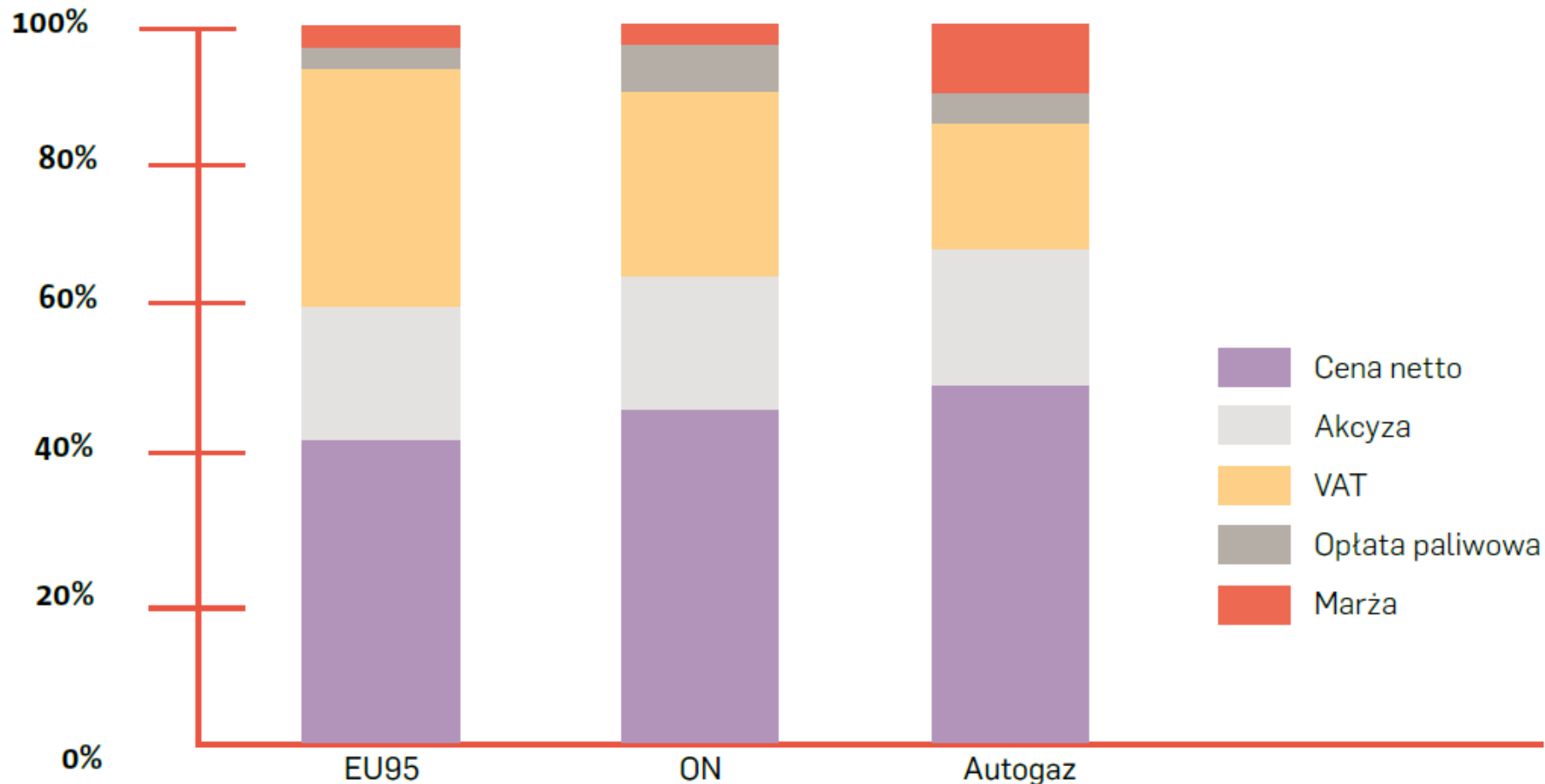
Szara strefa na rynku alkoholu a straty budżetu państwa

Cały rynek napojów spirytusowych ma wartość ok. **13,6 mld zł**, co oznacza, iż poza oficjalną gospodarką sprzedaje się wyroby alkoholowe warte nawet **2 mld zł**.

Wg danych Ministerstwa Finansów straty budżetu państwa z tytułu szarej strefy można szacować na około **1-1,5 mld zł** rocznie.

Składniki ceny wybranych paliw w roku 2017

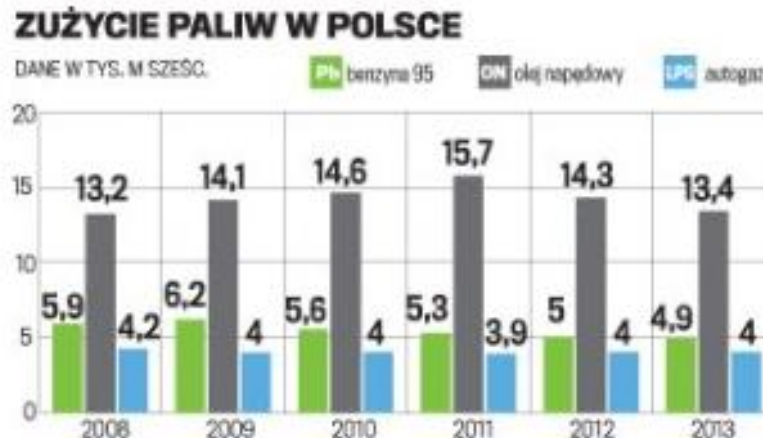

Wyłudzenia na rynku oleju napędowego

Strefa wyłudzeń na rynku oleju napędowego w 2012 roku wyniosła przynajmniej **12,6% szacowanego zużycia oleju napędowego** w Polsce (czyli ponad 2 mln m³ ON) [w 2013 r. **15%**].

Głównym mechanizmem stosowanym przez przestępców jest wyłudzenie VAT z wykorzystaniem schematu znikającego podmiotu. Szacowane uszczuplenia dochodów państwa w zakresie podatku VAT, akcyzy oraz opłaty paliwowej z tytułu wyłudzeń na rynku oleju napędowego w 2012 wyniosły około 4 miliardów PLN.

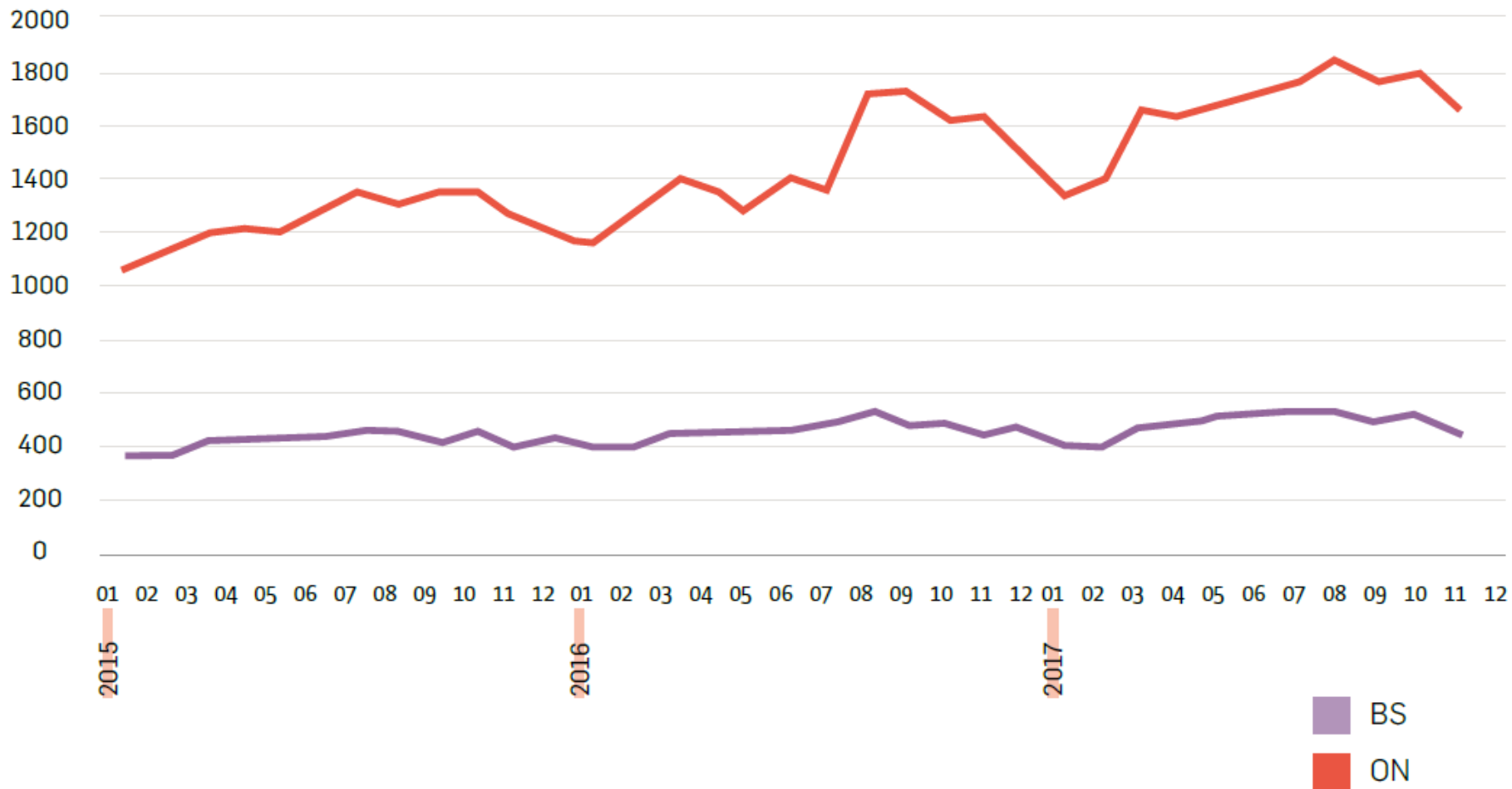
Łączne straty budżetu z tytułu działalności przestępczości gospodarczej w obrocie paliwami w 2012 roku oszacowano na ponad **5 mld PLN** (w 2013 r. **6 mld PLN**).

Źródło: BCC, 2014.

2016 r.:
5,4 mln m³
17,2 mln m³
4,6 mln m³

Zestawienie konsumpcji paliw 2015-2017 (w tys. m3)

Źródło: Raport roczny POPIHN 2017

Przestępstwa w obrocie paliwami

- **odbarwianie oleju napędowego przeznaczonego do celów grzewczych**, a następnie wprowadzanie go do obrotu jako olej napędowy, z pominięciem należności podatkowych;
- **odbarwianie oleju opałowego i mieszanie materiałów pędnych z innymi produktami chemicznymi**, a następnie wprowadzanie ich do obrotu jako pełnowartościowych paliw;
- wprowadzanie do obrotu gospodarczego pełnowartościowych, lecz nieopodatkowanych paliw silnikowych, nabywanych w rafineriach państw członkowskich Unii Europejskiej, na podstawie sfałszowanych dokumentów, przy zastosowaniu procedury zawieszony akcyzy;
- wprowadzanie do obrotu handlowego paliw będących w rzeczywistości innymi produktami petrochemicznymi, przeklasyfikowanych na oleje napędowe i benzyny przy wykorzystaniu tzw. firm słupów (firm tworzonych w celu wykonania określonej transakcji, po której kończą działalność, lub osób fizycznych, najczęściej o niskim statusie majątkowym, wykorzystywanych w łańcuchu transakcji w celu ukrycia faktycznych sprawców);
- nielegalny obrót gazem grzewczym, dystrybuowanym jako gaz do celów napędowych (LPG);
- przemyt do Polski gazu do celów napędowych (LPG).

Szara strefa w branży paliwowej

Eksperti branżowi Polskiej Izby Paliw Płynnych, w oparciu o wyniki kontroli stacji, jakie przeprowadziła Inspekcja Handlowa i badania próbek paliw przeprowadzonych w Centralnym Laboratorium Naftowym, szacują szarą strefę w obrocie detalicznym w ramach rynku paliw na ok. **2-3 mld zł** w skali roku. Potencjalne straty Skarbu Państwa z tego tytułu (VAT i akcyza) wynoszą ok. **1,4 mld zł**.

Przyczyny rozwoju szarej strefy w obrocie paliwami

Szczególnie narażony na działania grup przestępczych jest rynek obrotu **olejem opałowym** oraz innymi produktami ropopochodnymi o niższych parametrach technicznych, sprzedawanymi jako pełnowartościowy olej napędowy.

Jest to przede wszystkim związane z **niższym niż w przypadku oleju do napędu pojazdów opodatkowaniem oleju przeznaczanego na cele opałowe** oraz ich podobnymi właściwościami fizykochemicznymi, przy jednoczesnej możliwości zamiennego używania i mieszania.

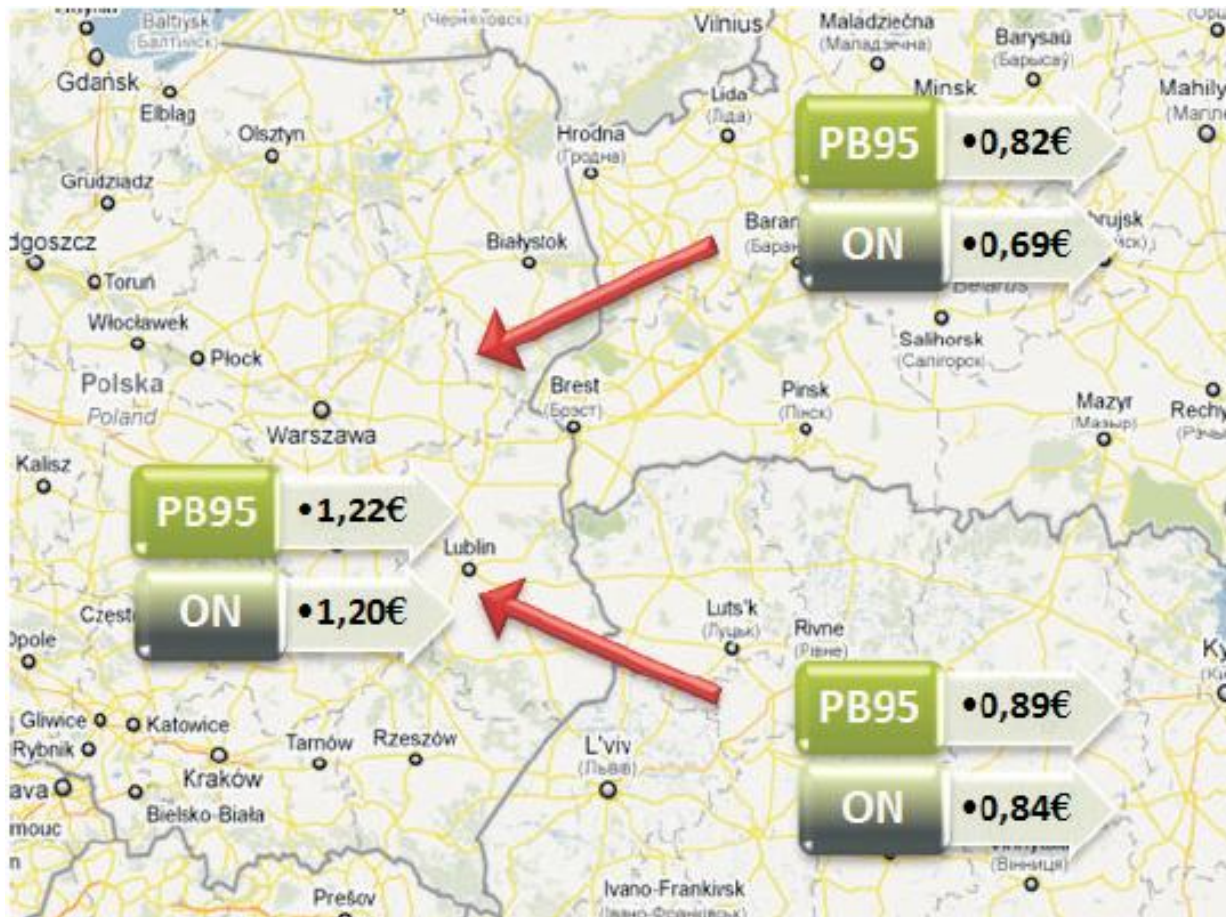
Źródło: MSWiA, 2012.

Odbarwianie
oleju opałowego

W 2017 r. akcyza na olej napędowy: **1.171,00 zł/1.000 l [MF]**.

Średnie ceny paliw na Białorusi, Ukrainie i w Polsce w lutym 2011 r.

Źródło: Pracodawcy RP, 2011. Szara strefa w sektorze wyrobów akcyzowych.

***Szara strefa* - problemy definicyjne**

Szara strefa – to **wszelkie działania gospodarcze, które przyczyniają się do oficjalnego (albo obserwowalnego) tworzenia (wzrostu) PKB, ale które pozostają bezpośrednio niezarejestrowane.** To takie działania gospodarcze, które pozostają niezmierzone lub nie są zgłaszane.

W literaturze istnieje kilkanaście określeń szarej strefy: (1) *shadow economy* – zacieniona gospodarka (F. Schneider), (2) *informal economy* – nieformalna gospodarka (ILO), (3) *grey economy* – szara gospodarka (Alderslade), (4) *unofficial economy* – nieoficjalna gospodarka (Alexeev i Pyle), (5) *hidden economy* – ukryta gospodarka (Bhattachayya), (6) *black economy* – czarna gospodarka (Dallago), (7) *underground economy* – podziemna gospodarka (Bovi), (8) *parallel economy* – równoległa gospodarka (Del Boca), (9) *undeclared work* – praca niezgłoszona (UE), (10) *independent economy* – niezależna gospodarka (Bovi), (11) *dark economy* – ciemna gospodarka (Bovi), (12) *unregistered economy* – nieregistrowana gospodarka (Smith), (13) *non-observed economy* – niemonitorowana gospodarka (OECD), (14) *unprotected work* – niechroniona praca (ILO), (15) *invisible work* – niewidzialna praca (Leonard).

Szara strefa w Polsce

Zgodnie z badaniami GUS, wielkość szarej strefy w ostatnich latach wynosi między **11% a 14% PKB**.

Dane zewnętrznych ekspertów wskazują, iż poziom szarej strefy w Polsce może znacznie przekraczać rządowe szacunki i sięgać **26% PKB** Polski, czyli dwa razy więcej niż podaje GUS.

Prof. F. Schneider oszacował szarą strefę w Polsce na **25,4% PKB** (w 2010 r.), co stanowiło **90 mld euro**.

Wskaźnik	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Szara strefa (w % PKB)	..	12,8	12,6	14,0	14,5	13,3	13,5	13,6	13,2

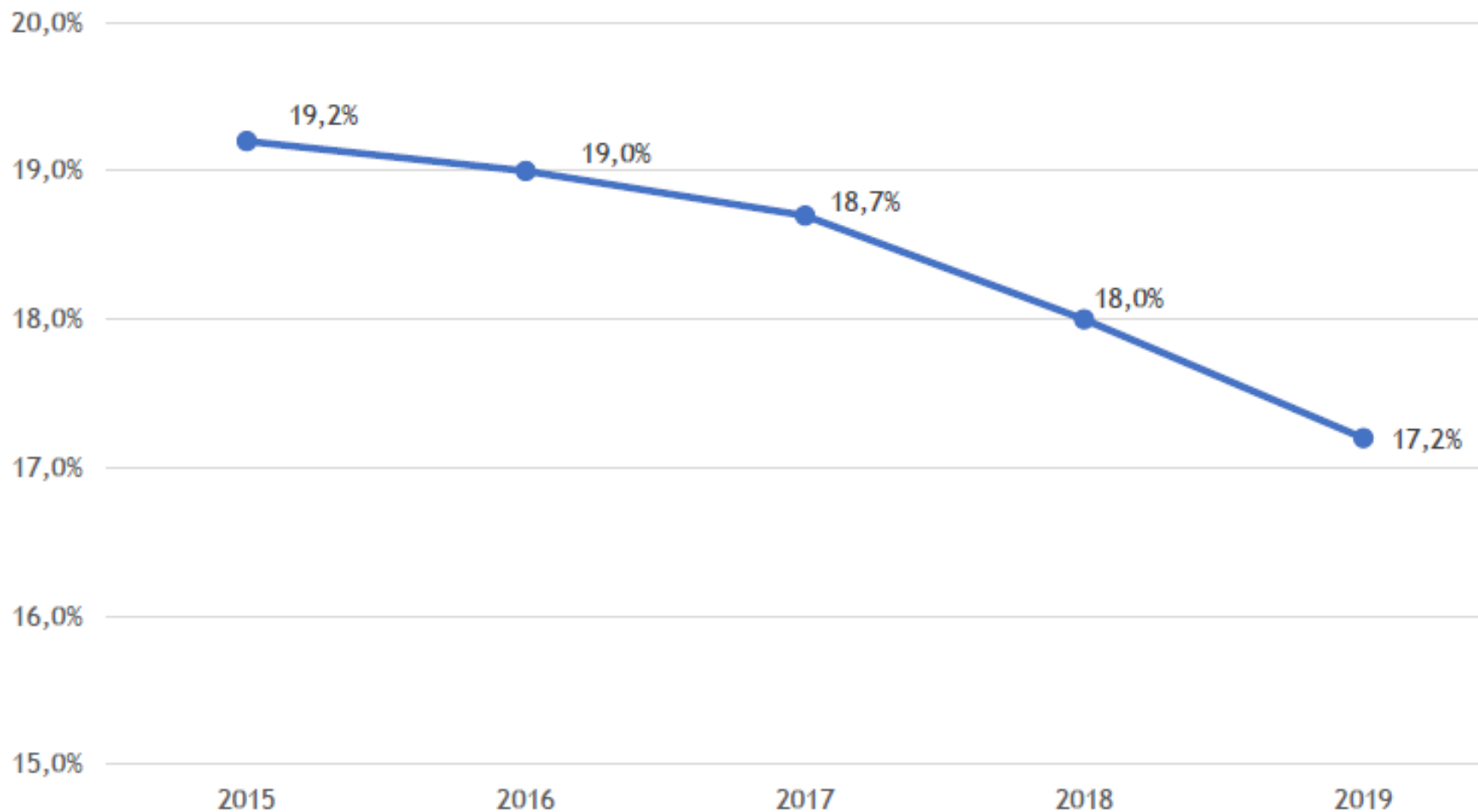
Szacunki rozmiarów szarej strefy (w ujęciu GUS) w PKB w latach 2014–2018

	2014	2015	2016	2017	2018
PKB (mld PLN) (GUS do 2017, rok 2018 - szacunki IPAG)	1 719	1 799	1 859	1 982	2 100
Gospodarka nieobserwowana (mld PLN) (GUS do 2015, od 2016 szacunki IPAG)	229	243	253	262	271
Udział szarej strefy (GUS do 2013, od 2016 szacunki IPAG)	13,3%	13,5%	13,6%	13,2%	12,9%

Szacunki rozmiarów szarej gospodarki (w ujęciu IPAG) w polskiej gospodarce w latach 2014–2018 (mld PLN)

	2014	2015	2016	2017	2018
Gospodarka nieobserwowana (GUS) (1)	229	243	253	262	271
Doszacowania IPAG (2)	132	127	124	134	131
Szara strefa (ujęcie IPAG) (1+2)	361	370	377	396	402
PKB skorygowany o szarą strefę w ujęciu IPAG	1 851	1 926	1 983	2 116	2 231
Udział szarej strefy w skorygowanym PKB	19,5%	19,2%	19,0%	18,7%	18,0%

Udział szarej strefy (w ujęciu IPAG) w polskiej gospodarce w latach 2015–2019

Źródło: IPAG, 2019.

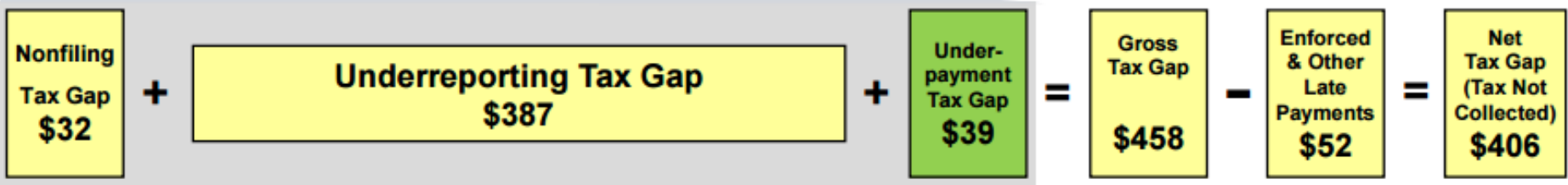
Luka podatkowa

Według amerykańskiej Internal Revenue Service luka podatkowa pozwala zmierzyć skalę, w jakiej podatnicy nie składają zeznań podatkowych i nie płacą podatku na czas.

Jest ona definiowana jako różnica pomiędzy kwotą podatków, które powinny zostać zapłacone, a kwotą, która faktycznie trafia do budżetu państwa.

Średnia luka podatkowa w USA (w mld USD), 2008-2010

True Tax Liability \$2,496		
Net Tax Gap \$406	Tax Eventually Collected \$2,090	(Net Compliance Rate = 83.7% of tax liability)
 Gross Tax Gap \$458	Tax Paid Voluntarily and Timely \$2,038	(Voluntary Compliance Rate = 81.7% of tax liability)

By Type of Tax

Individual Income Tax \$26	Individual Income Tax \$264						Individual Income Tax \$29	Individual Income Tax \$319	Individual Income Tax \$28	Individual Income Tax \$291
	Non-Business Income \$64	Business Income \$125	Income Offsets \$19	Filing Status \$5	Other Taxes \$1	Credits \$40				
				Unrelated Business Taxable Income	Marital Deduction	Estate Tax				
Corporation Income Tax #	Corporation Income Tax \$41					Corporation Income Tax \$3	Corporation Income Tax \$44	Corporation Income Tax \$9	Corporation Income Tax \$35	
	Small Corporations \$13	Large Corporations \$28								
Self-Employment Tax \$4	Employment Tax \$81					Employment Tax \$6	Employment Tax \$91	Employment Tax \$12	Employment Tax \$79	
	FICA Withholding \$15	Self-Employment Tax \$65	Unemployment \$1							
Estate Tax \$2	Estate Tax \$1					Estate Tax \$1	Estate Tax \$4	Estate Tax \$3	Estate Tax \$1	
Excise Tax #	Excise Tax #					Excise Tax \$0.4	Excise Tax 0.4	Excise Tax \$0.2	Excise Tax \$0.2	

Categories of Estimates

- Actual Amounts
- Updated Estimates
- No Estimates Available

Źródło: Internal Revenue Service, 2016.

Wartości teoretycznych i faktycznych wpływów z VAT oraz luki w VAT w Polsce (mln PLN)

Poland	2012	2013	2014	2015	2016
VTTL	159399	158882	162359	166223	167908
o/w liability on household final consumption	108887	109749	112465	114399	118622
o/w liability on government and NPISH final consumption	6505	6716	7113	7380	7524
o/w liability on intermediate consumption	23386	22919	22939	24649	25142
o/w liability on GFCF	16423	15306	16875	17444	14321
o/w net adjustments	4199	4191	2967	2351	2299
VAT Revenue	116265	116607	122671	125836	132987
VAT GAP	43134	42275	39689	40387	34921
VAT GAP as a percent of VTTL	27%	27%	24%	24%	21%
VAT GAP change since 2012					-6 pp

VTTL VAT Total Tax Liability

Źródło: CASE 2018.

NPISH Non-Profit Institutions Serving Households

GFCF Gross Fixed Capital Formation

o/w of which

Luka w VAT w państwach UE w latach 2015-2016 (1)

(jako % dochodów potencjalnych)

Źródło: CASE 2018.

MS	2015				2016				VAT Change (pp)
	Revenues	VTTL	VAT Gap	VAT Gap (%)	Revenues	VTTL	VAT Gap	VAT Gap (%)	
BE	27578	30906	3329	10.77	28722	31801	3079	9.68	-1.09
BG	4059	5117	1058	20.67	4417	5110	693	13.56	-7.11
CZ	12382	14903	2521	16.92	13091	15256	2165	14.19	-2.73
DK	25493	28546	3054	10.70	26519	28985	2466	8.51	-2.19
DE	211616	236322	24706	10.45	218784	241463	22679	9.39	-1.06
EE 	1873	1999	127	6.33	1974	2118	144	6.78	0.44
IE	11955	13375	1419	10.61	12826	14436	1610	11.15	0.54
EL 	12885	18243	5358	29.37	14333	20249	5916	29.22	-0.15
ES	68601	71498	2897	4.05	70591	72557	1966	2.71	-1.34
FR	151680	171547	19867	11.58	154430	175326	20896	11.92	0.34
HR 	5690	5941	251	4.22	6016	6086	70	1.15	-3.07
IT 	101061	136814	35753	26.13	102957	138945	35988	25.90	-0.23
CY	1517	1690	174	10.28	1664	1746	83	4.73	-5.55
LV	1876	2265	389	17.17	2032	2290	258	11.27	-5.90
LT	2888	3880	992	25.57	3026	4009	983	24.52	-1.05
LU 	3442	3523	80	2.28	3416	3445	29	0.85	-1.43

Luka w VAT w państwach UE w latach 2015-2016 (2)

(jako % dochodów potencjalnych)

Źródło: CASE 2018.

MS	2015				2016				VAT Change (pp)
	Revenues	VTTL	VAT Gap	VAT Gap (%)	Revenues	VTTL	VAT Gap	VAT Gap (%)	

HU	10669	12611	1943	15.40	10587	12216	1629	13.33	-2.07
MT	684	708	24	3.42	729	749	20	2.71	-0.71
NL	44879	49584	4705	9.49	48557	50581	2024	4.00	-5.49
AT	26247	28529	2282	8.00	27300	29449	2149	7.30	-0.70
PL	30075	39727	9652	24.30	30479	38483	8004	20.80	-3.50
PT	15368	17640	2272	12.88	15770	17554	1784	10.16	-2.72
RO	12939	19747	6808	34.48	10968	17105	6137	35.88	1.40
SI	3218	3507	289	8.24	3315	3604	290	8.04	-0.20
SK	5420	7664	2243	29.27	5420	7292	1872	25.68	-3.60
FI	18974	20379	1405	6.89	19694	21401	1707	7.98	1.08
SE	40501	41975	1474	3.51	42770	43236	465	1.08	-2.43
UK	182152	204752	22600	11.04	166866	188906	22040	11.67	0.63
Total EU-28	1035722	1193392	157672	13.2	1047253	1194398	147146	12.3	

Saldo finansów publicznych (jako % PKB)

Źródło: OECD 2017.

Country	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	-1,4	-1,5	-5,4	-4,5	-2,6	-2,2	-1,4	-2,7	-1,1	-1,6
Belgium	0,1	-1,1	-5,4	-4,0	-4,1	-4,2	-3,1	-3,1	-2,5	-2,6
Czech Republic	-0,7	-2,1	-5,5	-4,4	-2,7	-3,9	-1,3	-1,9	-0,6	0,6
Denmark	5,0	3,2	-2,8	-2,7	-2,1	-3,5	-1,0	1,4	-1,3	-0,9
Estonia	2,7	-2,7	-2,2	0,2	1,2	-0,3	-0,2	0,7	0,1	0,3
Finland	5,1	4,2	-2,5	-2,6	-1,0	-2,2	-2,6	-3,2	-2,7	-1,9
France	-2,5	-3,2	-7,2	-6,8	-5,1	-4,8	-4,0	-3,9	-3,6	-3,4
Germany	0,2	-0,2	-3,2	-4,2	-1,0	0,0	-0,2	0,3	0,7	0,8
Greece	-6,7	-10,2	-15,1	-11,2	-10,3	-8,9	-13,2	-3,7	-5,9	0,7
Hungary	-5,1	-3,6	-4,6	-4,5	-5,5	-2,3	-2,6	-2,1	-1,6	-1,9
Ireland	0,3	-7,0	-13,8	-32,1	-12,7	-8,1	-5,7	-3,7	-2,0	-0,6
Italy	-1,5	-2,7	-5,3	-4,3	-3,7	-2,9	-2,9	-3,0	-2,7	-2,4
Luxembourg	4,2	3,3	-0,7	-0,7	0,5	0,3	1,0	1,4	1,4	1,6
Netherlands	0,2	0,2	-5,4	-5,0	-4,3	-3,9	-2,4	-2,3	-2,1	0,4
Norway	17,1	18,7	10,3	11,0	13,5	13,9	10,8	8,8	6,0	3,1
Poland	-1,9	-3,6	-7,3	-7,3	-4,8	-3,7	-4,1	-3,5	-2,6	-2,4
Portugal	-3,0	-3,8	-9,8	-11,2	-7,4	-5,7	-4,8	-7,2	-4,4	-2,0
Slovak Republic	-2,0	-2,4	-7,8	-7,5	-4,3	-4,3	-2,7	-2,7	-2,7	-1,7
Slovenia	-0,1	-1,4	-5,9	-5,6	-6,7	-4,1	-15,1	-5,4	-2,9	-1,8
Spain	1,9	-4,4	-11,0	-9,4	-9,6	-10,5	-7,0	-6,0	-5,1	-4,5
Sweden	3,3	2,0	-0,7	-0,1	-0,2	-1,0	-1,4	-1,6	0,3	0,9
Switzerland	0,9	2,1	0,8	0,3	0,8	0,3	-0,5	-0,3	1,1	..
United Kingdom	-2,7	-5,2	-10,1	-9,5	-7,5	-8,2	-5,6	-5,7	-4,4	-3,0
United States	-3,6	-7,0	-12,7	-12,0	-10,6	-8,9	-5,4	-4,8	-4,2	..

Dług publiczny (% PKB)

Źródło: OECD 2017.

Country	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Austria	68,7	74,0	86,3	90,3	91,3	97,6	93,9	101,9	101,1	..
Belgium	93,8	101,1	109,5	107,8	110,4	120,4	118,5	129,7	126,7	127,5
Czech Republic	30,3	34,2	41,0	45,8	48,4	57,9	58,0	56,7	53,9	49,7
Denmark	34,6	41,9	49,3	53,4	60,1	60,6	56,7	59,0	53,1	..
Estonia	7,2	8,4	12,6	11,9	9,5	13,2	13,7	14,1	13,0	13,1
Finland	39,1	38,3	49,2	55,1	57,5	64,3	64,8	71,7	74,9	75,9
France	75,6	81,5	93,2	96,8	100,7	110,4	111,0	120,3	121,1	123,4
Germany	64,2	68,1	75,5	84,5	84,3	88,2	83,3	83,7	79,3	76,5
Greece	112,8	117,5	135,0	127,1	109,2	164,5	178,9	179,5	181,6	185,2
Hungary	71,4	74,9	84,0	85,9	94,9	97,8	95,7	98,4	97,0	97,0
Ireland	27,4	47,4	67,7	84,1	109,7	129,2	132,7	122,9	91,5	..
Italy	110,7	113,0	126,0	124,9	117,9	136,2	143,7	156,0	157,5	156,4
Latvia	12,8	23,1	41,9	53,1	47,7	45,8	43,4	45,9	40,8	44,7
Lithuania	19,4	17,1	34,1	45,5	45,7	51,3	47,9	52,5	53,9	..
Luxembourg	12,6	20,1	19,7	26,8	26,4	30,1	30,1	31,5	30,7	..
Netherlands	48,5	61,4	64,1	68,0	72,0	77,8	76,6	81,2	78,1	75,8
Norway	55,6	54,2	48,1	48,4	33,8	34,9	35,3	33,0	38,9	42,5
Poland	51,1	53,4	56,7	61,0	61,2	64,4	65,0	70,0	69,4	71,9
Portugal	78,1	82,8	96,1	104,1	107,9	137,1	141,4	151,2	149,2	146,5
Slovak Republic	34,8	33,8	42,5	47,4	50,0	58,3	61,2	60,5	59,3	59,1
Slovenia	29,1	28,4	42,5	46,8	50,4	60,5	78,9	99,2	102,1	97,5
Spain	41,7	47,2	61,8	66,6	77,7	92,5	105,7	118,5	116,9	117,2
Sweden	46,1	44,7	47,8	45,5	45,6	46,2	48,4	54,6	53,3	51,7
Switzerland	50,5	48,6	46,4	44,7	45,0	45,8	45,5	45,5	45,2	..
United Kingdom	51,4	63,4	77,0	89,1	103,3	107,0	102,8	113,3	112,6	123,1
United States	64,7	73,6	87,0	95,7	99,9	103,4	105,4	105,2	105,6	107,4

		Millions of national currency			% of GDP		
		2017Q4	2018Q3	2018Q4	2017Q4	2018Q3	2018Q4
Belgium	euro	454 112	471 011	459 651	103.4	105.3	102.0
Bulgaria	BGN	25 904	24 611	24 430	25.6	23.1	22.6
Czechia	CZK	1 749 532	1 778 097	1 735 076	34.7	34.0	32.7
Denmark	DKK	772 862	771 798	757 441	35.5	35.1	34.1
Germany	euro	2 115 397	2 077 122	2 063 172	64.5	61.8	60.9
Estonia	euro	2 177	2 126	2 152	9.2	8.5	8.4
Ireland	euro	201 368	216 186	206 214	68.5	68.7	64.8
Greece	euro	317 485	335 033	334 573	176.2	182.3	181.1
Spain	euro	1 144 425	1 177 514	1 173 107	98.1	98.3	97.1
France	euro	2 258 656	2 323 228	2 315 298	98.4	99.3	98.4
Croatia	HRK	284 316	282 768	284 694	77.8	74.7	74.6
Italy	euro	2 269 010	2 338 229	2 321 957	131.4	133.5	132.2
Cyprus	euro	18 814	22 623	21 258	95.8	110.1	102.5
Latvia	euro	10 807	10 670	10 608	40.0	37.0	35.9
Lithuania	euro	16 625	15 445	15 417	39.4	35.0	34.2
Luxembourg	euro	12 697	12 585	12 587	23.0	21.7	21.4
Hungary	HUF	28 158 019	29 782 755	29 806 589	73.4	72.5	70.8
Malta	euro	5 683	5 539	5 665	50.2	46.0	46.0
Netherlands	euro	419 778	404 306	405 428	57.0	52.9	52.4
Austria	euro	289 253	288 173	284 758	78.2	75.4	73.8
Poland	PLN	1 005 722	1 028 476	1 034 358	50.6	49.4	48.9
Portugal	euro	242 805	248 896	244 906	124.8	124.8	121.5
Romania	RON	301 158	313 412	330 047	35.2	34.2	35.0
Slovenia	euro	31 859	32 215	32 232	74.1	71.1	70.1
Slovakia	euro	43 231	45 880	44 145	50.9	51.5	48.9
Finland	euro	137 278	135 773	137 545	61.3	58.8	58.9
Sweden	SEK	1 869 076	1 810 562	1 859 090	40.8	38.2	38.8
United Kingdom	GBP	1 786 069	1 812 275	1 837 530	87.1	86.2	86.8

Dług publiczny (kwota w walucie krajowej i % PKB)

Źródło:
Eurostat.

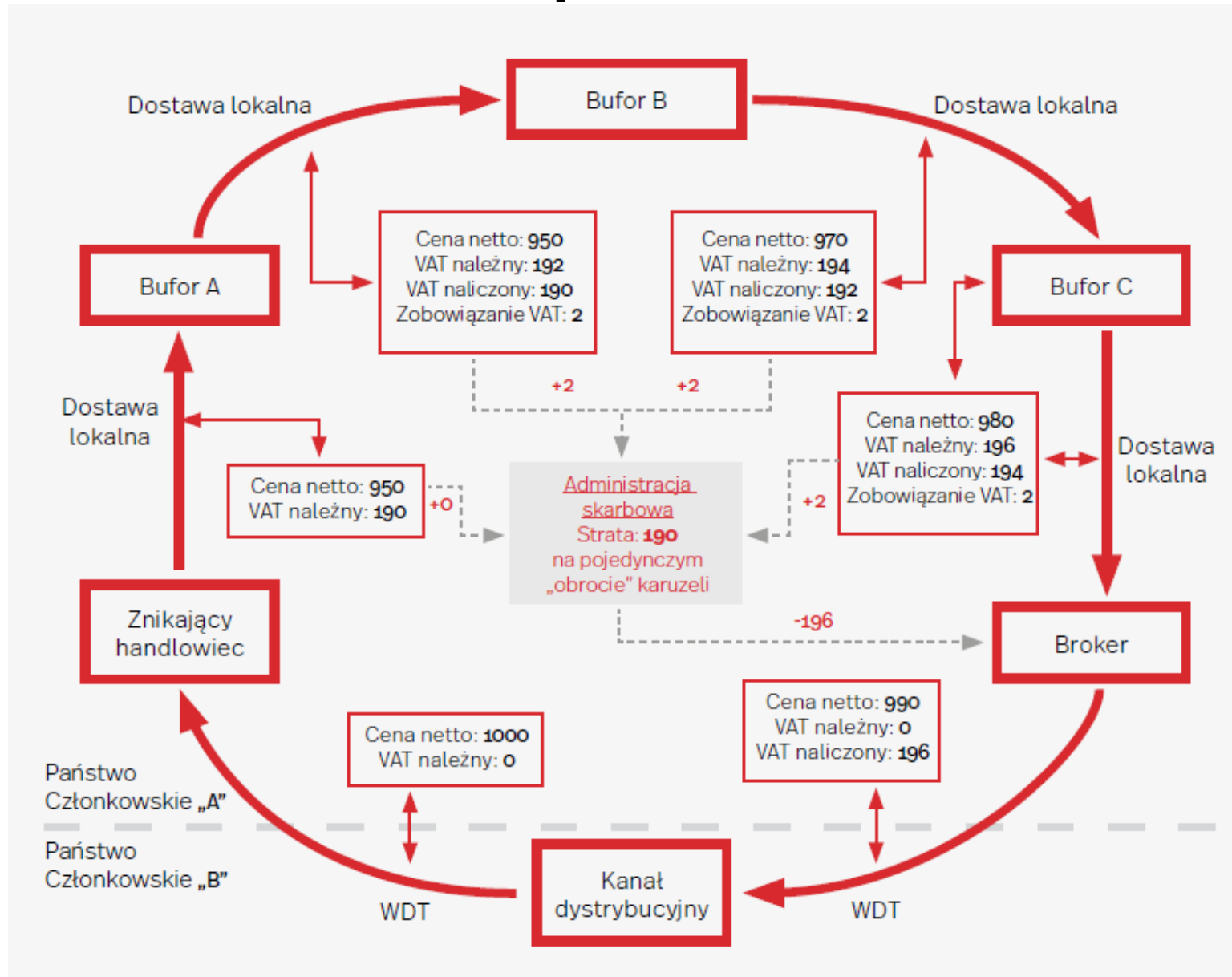
Przychody zorganizowanych grup przestępczych z nielegalnych rynków (w mld EUR rocznie)

Illicit market	7 OCP countries	Whole EU
Illicit drugs	20.2	27.7
Heroin	5.7	8.0
Cocaine	5.3	6.8
<i>Cannabis</i>	<i>5.4</i>	<i>6.7</i>
<i>Amphetamines</i>	<i>1.6</i>	<i>2.8</i>
<i>Ecstasy</i>	<i>2.2</i>	<i>3.5</i>
Trafficking in human beings (THB)	Estimate available only in few EU MS	
Illicit trafficking in firerarms (ITF)	-	0.4
Illicit trade in tobacco products (ITTP)	5.2	9.4
Counterfeiting	21.6	42.7
Illegal gambling	Estimate available only in few EU MS	
Extortion racketeering	Estimate available only in few EU MS	
Usury	Estimate available only in few EU MS	
MTIC fraud	16.9	29.3
Cargo theft	0.36	0.42
TOTAL	64.2	109.9

MTIC - (missing trader intra-community)

Karuzela podatkowa

Wyłudzenia VAT

W 2016 roku organy kontroli skarbowej przeprowadziły 3750 (3756) kontroli, w których wykryto nieprawidłowości w podatku od towarów i usług, z tego w 3182 (3186) kontrolach wydano decyzje, z których 527 (524) zakończyło się złożeniem korekt deklaracji VAT przez kontrolowanych, a w 41 (54) przypadkach zakończono wynikami kontroli.

W wyniku przeprowadzonych postępowań kontrolnych stwierdzono uszczuplenia podatkowe w podatku VAT w łącznej kwocie 20 069,7 (16 773,2) mln zł, w tym ustalenia określone w decyzjach wymiarowych w wysokości 19 741,0 (16 673,1) mln zł i ustalenia objęte korektami – 328,7 (100,1) mln zł.

Przeprowadzono również 248 (98) postępowań kontrolnych, w wyniku których zatrzymano nienależne zwroty podatku od towarów i usług w łącznej kwocie 1 028 (168) mln zł.

W toku kontroli ujawniono blisko 421 (361) tys. fikcyjnych faktur o łącznej wartości brutto 103,8 (81,9) mld zł.

W ramach przeprowadzonych kontroli skarbowych 685 (740) dotyczyło podmiotów dokonujących obrotu paliwami płynnymi. W wyniku tych kontroli łączne ustalenia, dla których wydano decyzje lub złożono korekty deklaracji w podatku VAT, wyniosły 7 090,0 (5854,4) mln zł zaległości oraz 1 213,7 (1 003,6) mln zł odsetek, a także 134,7 (443,1) mln zł ustaleń w zakresie podatku akcyzowego oraz 36,7 (173,7) mln zł odsetek.

Źródło: MSWiA.

W 2017 r. było to **255,8 tys. fikcyjnych faktur** na kwotę **56 857,1 mln zł**.

Kary za przestępstwa z kodeksu karnego skarbowego

Ministerstwo Sprawiedliwości

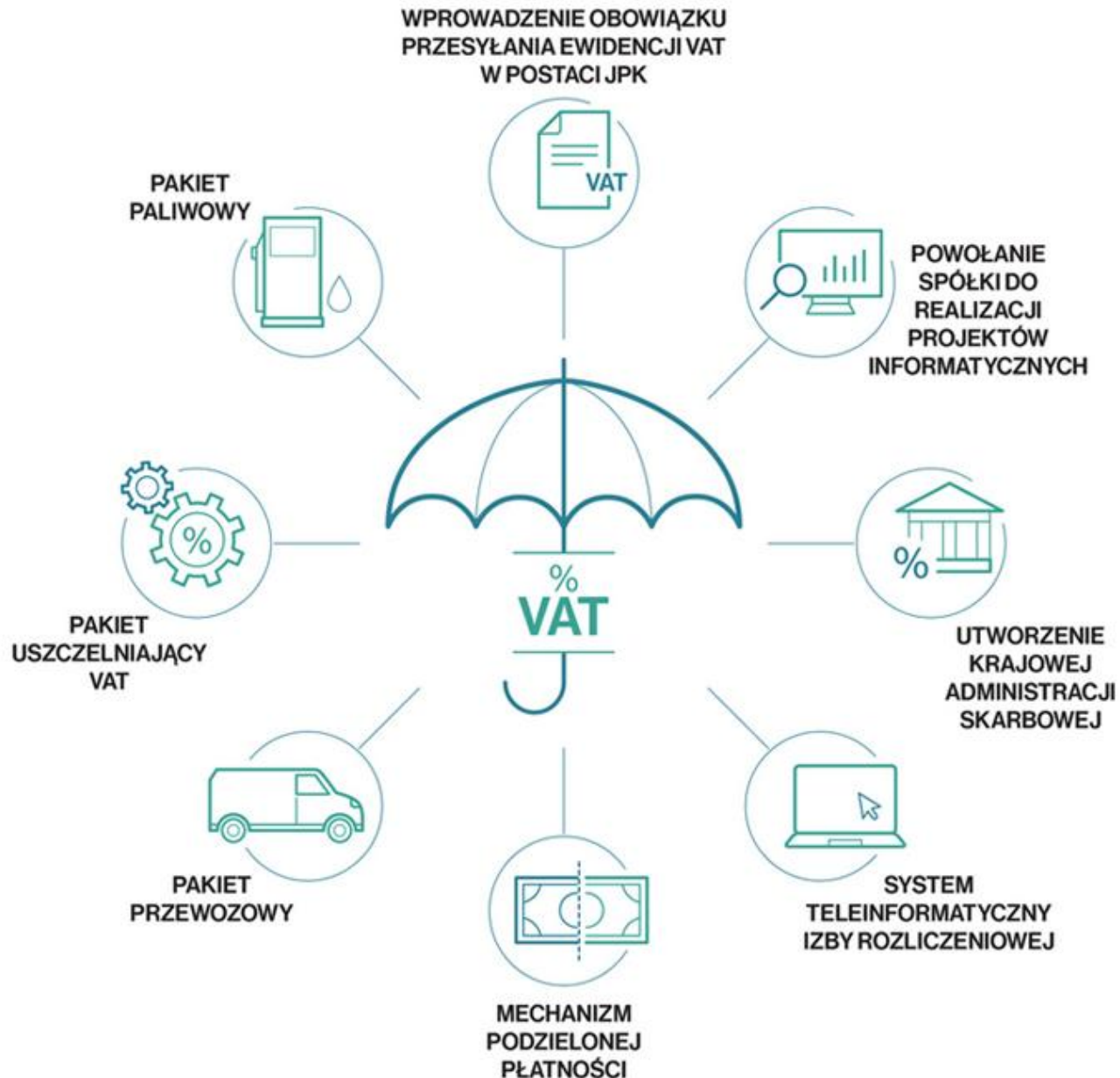
W 2016 roku w sądach rejonowych według rodzajów przestępstw z kodeksu karnego skarbowego łącznie osądzono 13 800 osób, z czego 9942 skazano. Kary pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 560 osób (w tym w zawieszeniu 456 przypadków). Uniewinniono 847 osób, 6 osób było tymczasowo aresztowanych.

Służba Więzienna

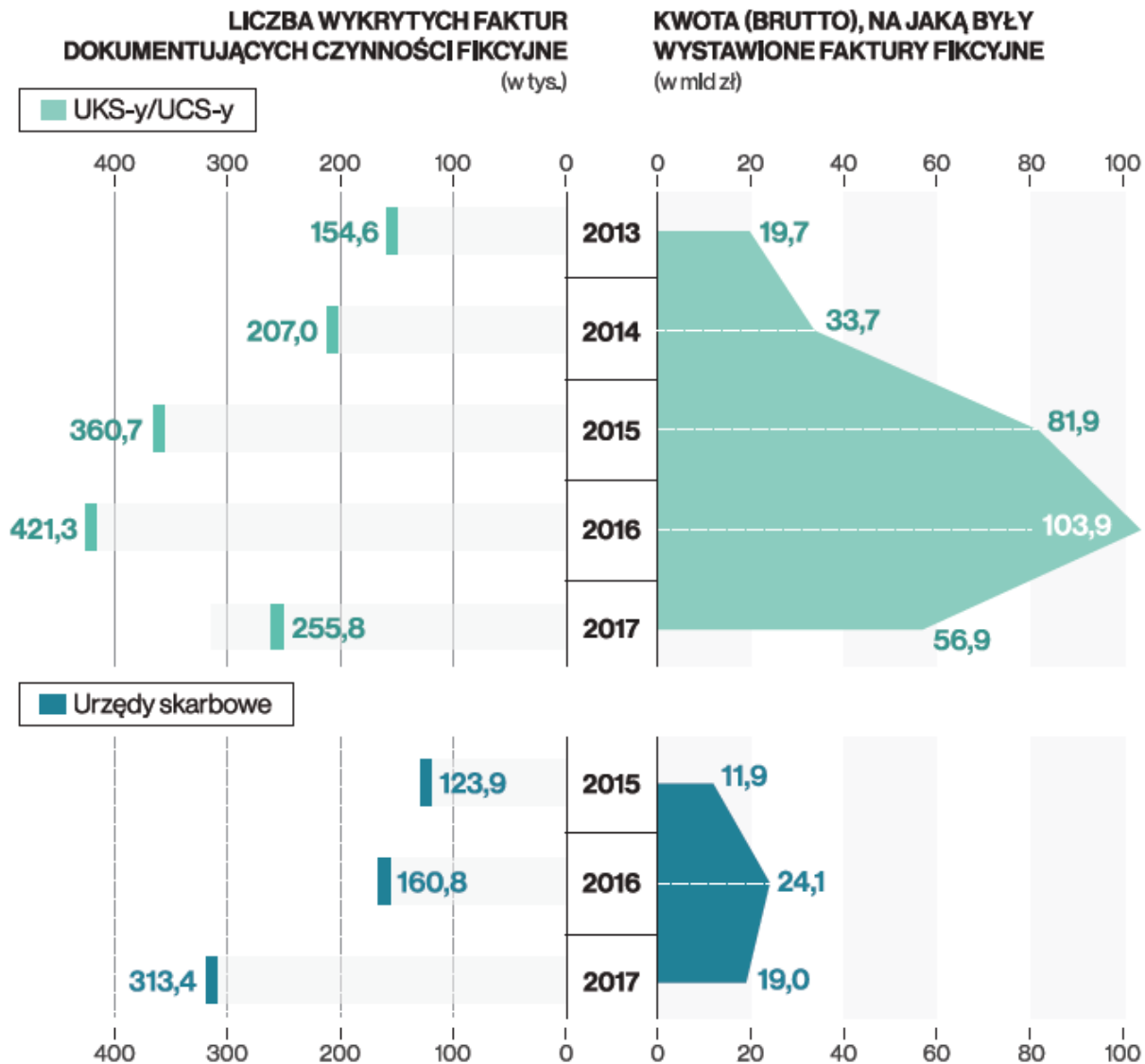
Według stanu na 31 grudnia 2016 roku wykonywano 150 orzeczeń za przestępstwa określone w kodeksie karnym skarbowym, z czego 135 prawomocnych i 15 tymczasowych aresztowań.

Pakiet zmian systemowych służących przeciwdziałaniu wyłudzeniom podatku VAT

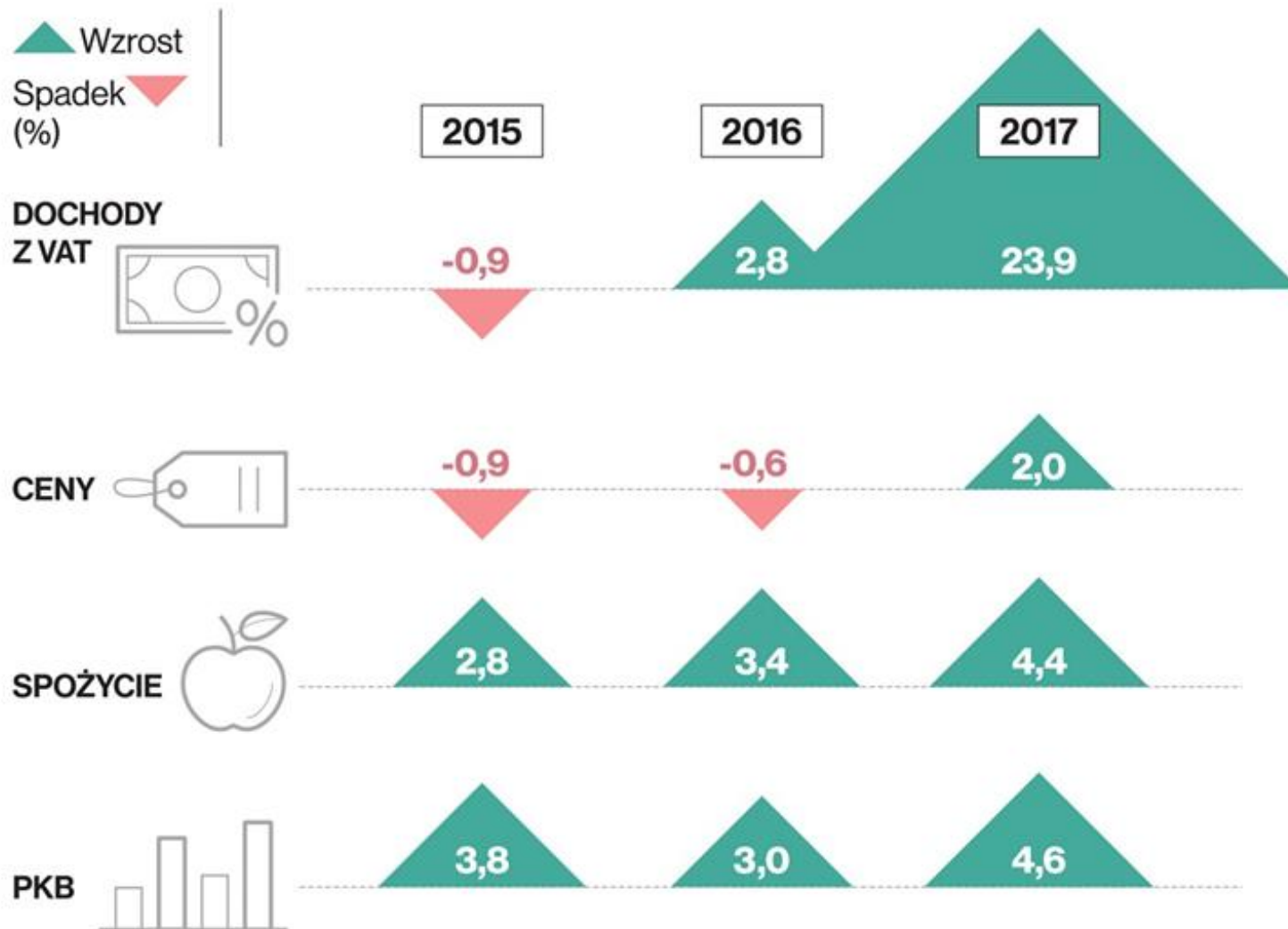

Liczba wykrytych przez służby skarbowe faktur dokumentujących czynności fikcyjne oraz kwota (brutto) na jaką były wystawione

Źródło: NIK.

Zmiany wybranych wielkości makroekonomicznych oraz dochodów z VAT

Dochody budżetu państwa z tytułu 4 najważniejszych podatków (w mld zł)

Podatek	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VAT	99,5	107,9	120,8	120,0	113,4	124,3	123,1	126,6	156,8
Akcyza	53,9	55,7	58,0	60,4	60,7	61,6	62,8	65,7	68,3
PIT	35,8	35,6	38,1	39,8	41,3	43,0	45,0	48,2	52,7
CIT	24,2	21,8	24,9	25,1	23,1	23,3	25,8	26,4	30,0

Koniunktura gospodarcza i wyniki przedsiębiorstw

Wskaźnik	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Stopa wzrostu gospodarczego (w %)	2,8	3,6	5,0	1,6	1,4	3,3	3,8	3,1	4,8
Spożycie (ceny bieżące) (w mld zł)	832	875	949	988	995	1 019	1 038	1 074	1 151
Stopa inflacji /CPI/ (w %)	103,5	102,6	104,3	103,7	100,9	100,0	99,1	99,4	102,0
Przychody z całokształtu działalności (w mld zł)	2 394	2 560	2 895	2 992	3 013	3 090	3 182	3 267	3 364
Wynik finansowy brutto (w mld zł)	118	134	138	128	132	136	122	158	177

Źródło: GUS (2018).

Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa, 2018

Lp.	Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 2018 r.	Wykonanie	4 : 3
		w mln zł		w %
1	2	3	4	5
1.	DOCHODY	355 705,4	380 077,1	106,9
	z tego :			
	a) dochody podatkowe	331 672,6	349 866,5	105,5
	w tym:			
	- podatki pośrednie	237 914,0	248 957,5	104,6
	w tym: podatek akcyzowy	70 000,0	72 108,5	103,0
	- podatek dochodowy od osób prawnych	32 400,0	34 761,7	107,3
	- podatek dochodowy od osób fizycznych	55 500,0	59 950,7	108,0
	- podatek od niektórych instytucji finansowych	4 568,7	4 507,4	98,7
	b) dochody niepodatkowe	21 908,7	28 375,2	129,5
	w tym: - wpływy z cła	3 787,0	4 034,6	106,5
	c) środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	2 124,1	1 835,4	86,4
	- Wspólna Polityka Rolna	152,1	167,7	110,3
	- fundusze strukturalne i inne	1 972,0	1 667,7	84,6

Dochody z VAT w 2018 r.: **176,8 mld zł**